

Lokodi Imre

Nádibugyigó

látom, a tóparti kölykök tört gyékényszárral csapdossák a vizet, majd végkimerülés előtt egymásnak esnek, némelyik kamaszon ott marad a növény pengeélének vékony vérzésű nyoma, köpnek, némelyik pirosan sárosat, jól festi a nyálat a kiütött, idejekorán odvas fogak gyökere, anyád, mondták egyszerre és felváltva, ép fogsorral és csorbán vigyorogtak egymásra, ebben a korban nincs vesztes, csak győztes, a visszafojtott sírás vagy éppenséggel ornyeregpre kent könnyek, fájdalmas, önbizalmak, gyávaságok, árulások, anyáink árán,

mentem megnézni, mi maradt még abból, amit hagyunk, ott van-e még a kőfiú, a pucás; a közszej így emlegeti a kis, jó ötven centis, málló figurát, szerintem már akkor kőleprás volt a kisfiú, amikor még rendszerint a fejére ültünk, és ölünkbe ültettük a lányokat, különösen Zsóka szerette, ha a fiúk az ölükbe ültették; időközben tájékozódási pont lett, találkahely, várlak a pucásnál, lehetőleg hosszú combokkal jöjjetek, volt a javaslatunk, jó, mondta Zsóka, és felhúzta találmára a szoknyáját, kitalálta, mi legyen a mérce, akár feljebb is mehet, mondtuk, a kőfiúpuca aránytalanul szerény volt, mint egy pörsenés, mondjuk, kőlehelet, mélyből jövő, mégis a zsírok, a tapogatások nyomán rendes kis fekete puca volt, viselte az idők rétegeit, ha viszkett neki, hámlott, azóta is hámlik,

a placc szögét lezáró, soha nem tisztázott okokból odakerült kőfiú, aminek akár szép története is lehetne, de nincs, legalábbis nem tudok róla, bár erősen szeretnék hallani a kőfiúról valamit, remélem, hogy egyszer csak,

érezem, hónaljban már erősen szorít a ballonkabát, attól tartok, megreped, ahogy erőlködöm felfelé a pattintott gránitlapokból rakott lépcsőkön a Monte Carlo felé, apám mondja, ilyen kihízott kabátokban járnak a sörhasú agglégények, de nekem nincs is sörhasam, mint köember, merev testtartással, behúzott gyomorszájjal lépegetek egyik lapról a másikra, valaki taszít, ilyen tájt biztosan az őrangyalom teszi, nem engedek a fentről lejövőknél, nem állok félre, hiába szúr a szembejövők tekintete, mint valami szigony, ami majdnemhogy szétfeszít, mert ilyen szétfeszítősek ezek a tekintetek, bár igaz, mehettem volna autóval, kisbusszal a serpentinén, körbe a többi vendéggel, de általában nincs kedvem hallgatni langyos, sörbe mártott blődsegeket, szépen kikerülnek, lelépnek a fűbe, kutyaszarba, nem tudom, hova lépnek,

és nemcsak a kőfiút akartam látni, mert látni akartam a fák között a tavat a délutáni szűrt fényben, bár ilyen tájt a víz elveszíti zománcát, mintha egy hatalmas, matt zöld tömb feküdne medrében, jól látom, átláthatatlanul

súlyos test fekszik mozdulatlan, vízben puhuló sziklák ferde és észkos¹ lapjain gazdagon ül a moha, később apró hullámtarajokkal seper a közeli hegyekből letekergő szél, partra sodorja a bükkök korán elveszített levelét, sárga csipkés partszegély, a mérce, Zsóka mércéje,

vékonypénzű vendégek járják a tó körüli ösvényeket, nem tudom, mi van, csak időtől kipréselt idős házaspárokat látok, mint az ősztől lecsupaszított öreg és hajukból borzosra hámlott szőlőfák, nincs bennük mezge², akik már nem is, úgyszólván egyáltalán nem gumiznak, és a férfiak egyáltalán nem dőlnek³ fehérnépet nagy szürkefoltos gyertyánfáknak, és soha nem ültek kettesben a kőfiú fején, mégis a gumi, a kifungált óvszer ott a lengedező bükkágon, persze, sötétedés után telik fel a tó partja szerelemmel, jönnek a szállodákból, többnyire a Kárpátokon túliak jönnek, mert hol van az az idő, amikor a finnek, a furcsa arcú északiak aranyozott szemüvegkeretekkel, apám birskörtét sóz el nekik a fürdőtelepi piacon, azt mondja, ezek tiszta idióták ezek a skandinávok, úgy érte, idiótán festenek fehér adidasban és bojtos sapkában jóval hóharmat előtt, nyomogatják a kőkevény birskörtét, akkoriban egy közeli faluból bejáró képzőművész tolmácsol közöttünk, ő ugyanis rendszeresen mellettünk árul, kizárólag tenyérszíni grafikákat hoz, ebből pénzel válófélben, a grafikáit a finnek viszik, mint a cukrot, mondja, felugrik a Monte Carlóba, írónőt emleget, már kávézik ebben az órában, a szép délelőtti őszi napsütésben a tóra néző teraszon ül talpig feketében, valamire készül, olvas, jegyzetel, Béla úr, a vendéglőfőnök személyesen szolgálja ki, tenyerén viszi az

írónőnek a feketét, talán kis színest is visz, azt mondja, éjjeliszekrényén van a Milyen vagy, Amerika?, persze, útirajz, már csak hozzá kell fognia, mondja, sajnos, soha nem fog hozzá, nemsokára elviszi egy infarktus,

szóval, amikor nem jönnek az északiak birskörtét venni, és nem jön a csonka bal karú ezredes, akit apám, ahogy kell, domle colonelnek szólít, akinek egyébként valamiért nagyon megtetszem, azt mondja, ha román gyermek lennék, elvinne magával, örökbe fogadna, többszobás tömblakása van Buzăuban, egyik szoba az enyém lenne, tele van ragasztva régi és új típusú fegyvereket ábrázoló poszterekkel, felvételekkel a második háborúból, nem beszélve arról, hogy ott teljesítenék sorkatonai szolgálatot az ejtőernyősöknél, de mondtam, nem akarok ejtőernyős lenni, nem érdekelnek a fegyverek, elcseszed a jövődet, mondja apám félig viccesen, pedig tudom, nem adna, vagy lehet, hogy adna, amikor azt mondja, sűröltalak volna el a lepedőn, azon a durva szőttesen, ezzel le van zárva az ügy, nos, ilyenkor, holt időben a képzőművész leckét ad apámnak, hogy posztmodern vagy mi, javasolom, kezdje alapfokon, mert apám sehogy sem érti, mit keres a kartonra ragasztott apró kagylóhéj a leginkább kiterített teknőst ábrázoló rajzon, na jól van, mondja a művész, itt abbahagyja az alapfokú oktatást, javasolja, tartsak vele, iszunk egy konyakot fent a Monte Carlóban, erősen sajnálom, hogy az írónő nem jelentkezik,

mert én sohasem láttam élőben írónőt, csak fényképről, mondjuk, Gulácsy Irént, Kaffka Margitot, jaj,

és még láttam egy kortársat valami magyarországi lapban, erősen férfi-arca van, meglehetősen darabos, ha jól emlékszem, Galgóczi Erzsébettel ment egy riport egész laptestet betöltően, de csak ennyi, írónok dolgában mindösszesen ennyi, szóvá is teszem, pontosabban kérdezem a művésztől, hogy lehet egy írónoknak olyan arca, mintha azt Szervátiusz nagyolta volna ki, hát igen, mondja a mester, darabos, különben remek íróról van szó, félelmetes riporterről, akitől rettegnek a téveselnökök Borsodban és Tolnában, Szabolcsban és Csongrádban, mert kemény riportokat ír, az elvtársak nem nézik jó szemmel, lehet, azért híresztelik el Galgócziról, hogy leszbi, de nem kizárt, sőt egyáltalán nem kizárt, hogy leszbi, mondja a művész, nos, erősen jól jött volna az írónok a szép őszi napsütésben, hogy Béla úr a tenyerén talpas pohárban hozza neki a feketét, de nem.

jaj, a homokkő kisfiú, viszont a grafikus halott embriónak mondja, amikor megmutatja nekem, ott áll, pontosabban ott gubbaszt szegény a vendéglő teraszának hátsó sarkában szöveget lezáróan, szerintem mégis homokkő kisfiú, összehúzódva, mint aki fázik, mert ugye, fázósak a kisfiúk, a homokkő kisfiú is fázik, bár úgy tudja a művész, szokták gyakran melegíteni jó meleg húggyal, általában a fejére pisilnek, van ott egy kicsi luk a feje búbján, általában este szokták lehungyozni, sötétedés után, amikor kijönnek a vendégek levegőzni, a ribancok ezt a helyet elkerülik, azt mondják, bűz van, többnyire avas férfibűz, legalábbis biológiai kontrollt veszített öregemberbűz, ráadásul a rothadó moha, gomba és

avar, gumi, bár öles bükkök törnek az ég felé festett turistajelzésekkel, nekem nevetségesnek tűnik, minnek ide turista-jelzés, nincs hogy eltévedni, némelyiknek öblös gyökere van mohaágglyal, de nem, a ribancok itt mégsem, talán nem akarják látni a kisfiút,

a művész úgy tudja, nem élt soha a homokkő kisfiú, elvetélt geológiai csecsemő, nézzem, mutatja, primitív formáját alig meghaladott magzat alakja van, ufókoponyával, a hegy vetette ki magából hajdan, a hegy vetélte el, toltta ki magából valaholi nagy bűzös valagán, ilyesmiket mond,

tudom, helytelen gyakorlat antidepresszánszal érkezni mulatságba, amit a Gomba vendéglőnél egy szukkal elnyelek, hallom, mondja a nagysága, jé, egy drogos már megint, nem állhatom meg, visszaszólók, az idegek, nagysága, a neurózisom, de csakugyan nem jó ősi Diazepammal prezentálni, de hát tapasztalataim szerint Lagzi Lajcsit kifejezetten így lehet emészteni, nem hogy vattával tömöm ki a fülem, mint valami fülfolyásos apó, hallom a lépcső közep-táján, hogy a banda erősen Lajcsiba kapaszkodik, fogadok, lenyomja az egész Lagzi-repertoárt, mert ez olyan, mint a kurvaság, nem lehet könnyen leszokni róla, nem baj, megyek, megkeresem a kőfiút, legfeljebb iszom egy feketét a Monte Carlóban, az írónok asztalánál, valahogy most őt és a művészt, a törékeny nőt és a szálás hajú férfikolozszust asztalhoz ültetném, mindketten feketében jártak ideát, mert odaát nem tudom, mi lehet, mi a divat, a hajdani, fehérre mázolt bádogasztal mellett elnézem a tavat, a zománcát veszített óriási zöld tömböt, vagy lehet, a szö-

Fill in the Gap 2

get záró kisfiúnál maradok, nem baj, ha bűz van, ahol nem szeretnek a ribancok, azt mondják, a szellőző férfiak napvilág gátlástalanul előveszik fényes farkukat,

mit tehet az ember, ha tele van rokonsággal, mindenkinek kijár a tisztelet, hónaljban szorító ballonkabátban prezentálva, de ez az eset nem rokonság-történet, hogy megyünk, szembejönnek szűrős tekintetű idegenek, akik kénytelenek lelépni a fűre vagy valahova, megesszük a fejadagot, bedobjuk a pénzt a nagy levesestálba, majd kurvára leisszuk magunkat, hányunk vöröset négyszer legalább valami fertő, bolondításig felcukrozott házi bortól, de ez nem az a mulatság, nem olyanféle, hanem cabernet-s, hétdecisben extra, palackozott félédes Murfatlar és egészen száraz Jidvei, kisüsti körte, persze a ballonkabát hónaljban szorít,

részletekben érek fel a Monte Carlo placcára, eltűnik a láthatatlan kéz mögöttem, ilyen az őrzőangyal tulajdonsága, kifújom magam, lent a tó vizén rekedten hápognak a vadkacsák, lehet, maradnak télire, a násznép kint áll a teraszon, sok-sok cigaretta, ez az úri nép, a fejkendős asszonyok és a kalapos bácsik már bent ülnek az asztalnál, kézzel szedegetik az apró fasírtokat, úgy csípi meg a fogpiszkálót, mint a gyík nyakát, amit felmutatnak az unokának, és ott lebeg orruk előtt az öreg szekrények dohos szaga, de nem kell foglalkozni velük, minthogy a kutya sem foglalkozik velük, nem ők azok, akik lepisilik a kis homokkő fiút, ez a népség ugyanis nem pisil, azazhogy hajnalig féllábon állva szorongatja hólyagjában, aztán állnak sorban a

vécén, roppan a derekuk, nagyokat szellenthetnek végre.

tévelygek a fejüket szellőztető vendégek között, mintha valamit keresnék, pontosabban: valakit keresnek, mint nemrégiben a folyóvíz partján, amikor azt mondtam, valahol itt kell lennie, magam előtt hajtogatom félre a vékony füzetet, kosárkötő ember szokta így keresni az elveszített szerszámát, itt van, gondolom, amikor megpillantom a bejelentkező, gyéren nőtt nádibugyigót, nincs nyom, se törés, ki tudja, mikor járt ember erre, bár járt járt, csakhogy odébb, a vízpart mentén kanyarog az ösvény, többnyire a horgászok tapossák, másnak nincs miért,

ez az a hely, ahol a patak beletorkol a folyóba, csakhogy a Vermessypatak más irányt vesz jó ideje, érdekes, mintha a Zengő s az alatta elterülő hegyi legelők vizét begyűjtő patakocska késleltetné a beömlést, közvetlenül a torkolatnál meggondolja magát, tesz kis kitérőt, valahol sűrű vadszedresben lép észrevétlen a folyóba, a hajdani beömlés fel van telve víztől hozott televénnyel, nyáron kövéren tenyészik benne valami tölcésrszerű sárga virág, enyhén szűrős az indája, az ember csak ne gabalyodjon.

valamikor erre járunk el a répa-földekre, folyó melletti parcellákról a parasztok vagonszámra hordják a cukorrépat a téeszbe hátton, tavasszal pedig erre járnak a békászó kamaszok, valamivel húsvét előtt a téglavetőktől ásott árkokból kigereblyélt békákat végeznek ki divatjamúlt alpakkakésekkel, azt mondják, nagypénteken sült békacombért Szent Péter nem

húz strigulát, és a hajdani beömlésnél látok otthagytott ágasfát, tavalyi pecázó emléke, mert amikor még nyílt volt a hely, át lehetett látni a túlsó partra, amikor még lassú, sötétzöld vízből nézett vissza a horgász mása, ha a tükör fölé hajolt, most meg furcsa, teljesen más:

eltűntek a mély vizek, a beömlésnél, mint a szélvész, úgy sodor a sűgő⁴, a sodrással szemben kapaszkodnak a márnák, és sebesen viszi a víz a potyogó vadalmát, a fa alatt ül Jánosunk, és beszél, mintha a vadfa ágán lengő vércsének mondaná, hogy régen erre jártak el a répa földre az emberek, jöttek egyelni, gyéríteni, akkor is gyakran lejárt a folyóra ivóvízért, kőkorsójának szája buborékokat vet, és soha nem lát senkit a vízparton járni, pedig éberem figyel, mi pedig irtózunk a folyón járni, mert híre járja, hogy egy bolond remete lakik a berkekben, és térdig érő szakálla van, pedig nem is a berkekben lakozik, hanem a temetői kápolnában, s ha minden igaz, maga Keresztelő János.

hanem egyszer csapat legény jön a répa földről, látják, hogy a völgy legvonzóbb leánya megy a vízre ruhát öblíteni, eladó, mondja egyikük, már eladták egy csótálynak, mondja másuk, le kell a csótányt szöktetni a patak hídjáról, megegyeznek, hogy a csótányt le kell ugratni a patak hídjáról este a leányhoz jövet, mindig este jön a fiú, szépen tud tangóharmonikázni, ott ülünk a szemközti kukoricásban, villanyoltásig hallgatjuk a tangóharmonikást, hogy Mónika, drága, Mónika, egyikünk megvallja, a leányra gondolva tud csak onanizálni, nem nevetünk,

nagyokat hallgatunk, a völgy legszebb leánya fehérenműt, sok kis színes apróságot öblöget, ilyenkor már nem csak az árnyékok nyúlnak meg, hanem a képzelet, a vágy is, víziót fektet el a vízben a pillanat, hullámszik némelyik megnyúlt selyembugyi, mint hajdan nagyanyáink nagy szóttas lepedői, amiket leengednek a sűgőkon, aztán a füzekre feszítenek lengeni, széles, folt nélküli lepedőket, október van akkor is vagy november eleje, hallgatják a rádiót, hogy Pesten lőnek, szabadság, szerelem,

nézem a nőt, guggol a víz partján, térdeit szorosan egymáshoz szorítja, hiába lesnek át a túlparti kőbánya munkásai, akik úgy tesznek, mint akik színes kavicsot szednek, vagy lehet, csak nézik a vizet, mert ezek az emberek teremtesileg nem nagy, impozáns folyókhoz, vizekhez szabódtak, hanem kis patakokhoz, egy-egy adódó halpusztítás után hallgatagon nézik a folyót, nincs kinek szólni, csak nézik, amint úsznak, nem is úsznak, sodródnak lefelé fényes hasukkal, és ezek az emberek azt hiszik, hogy az ő fényes szemük van kimérgezve, az ő szemük úszik el valamerre.

azóta síkos ott a víz, zöld mohágyon szalad, lágyult köveket érzek, ha benyúlok alájuk paducért, és mindig az ara jut eszembe, aki ott áll a Monte Carlo nagytermének közepén a vakító fényben, talán menyasszonytáncra vár, hogy valaki felkérje, majdnem megkövülten nézi, hogy a csótány ölébe veszi a tangóharmonikát, és nyomja, hogy Mónika, drága, Mónika, jobb lesz nekem a kisfiú, amíg láthatom napvilág, és nincs hullaszag, leszívja a nyaralók-

tól itt hagyott búzt a tömb mélysége, mint ahogy ilyentájt búzüket veszítik a vonuló vadlibák, a tér szögletéhez megyek, ahol a kőfiúnak kell lennie, mert nekem kőfiú, hegyektől szült eleven, hiába mondja hajdan a művész, hogy embrió, mert kész, halott kőkölyök, de nincs ott, ki van rúgva a helyéből, csak a régi heg,

megyek a kőfiú valószínűsíthető nyomán, ahol legurul, áttöri a tószéli korhadt vesszőfonást, megvan, ott van, ott van valami nyálkás burokban a zöld vízben, iszapba ágyazódva, hatalmas magzatvízben, ott áll két ribanc, jövéssemre megmozdulnak, amikor csonkra akasztom a kihízott ballon-

kabátomat, felém fordulnak, szétvetett lábbal támaszkodnak a szürke foltos gyertyánokhoz eszméletlen feszes farmernadrágokban, mutatják, van helyem az ölükbén, várnak, megyek, intek feléjük, és bolonduljak meg, ha értem, miért olyan nevetségesek ezek a tóparti fákra festett gyűrűk, turista-jelzések, és a kölykök elvonulnak tört szárú nádibugyigóval⁵

Jegyzetek

- ¹ északi fekvésű (tájszó)
- ² a növény szárában keringő nedv (táj.)
- ³ döntenek (táj.)
- ⁴ sekély víz (táj.)
- ⁵ kibotosodó káka, nádibutyikó (táj.)

Golden Thread (Aranyfonál)